

TAM PROTEZLERDE KARŞILIKLI DİŞ İLİŞKİLERİNİN DÜZENLENMESİ

-AŞINDIRMA-

Prof. Dr. Betül KALIPÇILAR

Tam protezlerde amaç;
balanslı bir protez yapmaktır.

Balanslı bir oklüzyon ve artikülasyon elde
edebilmek için de çenelerin her hareketinde
karşılıklı dişlerin temas halinde olması gerekir.

Karşılıklı Diş İlişkilerinin Bozulma Nedenleri

1- Akrilik maddesinin bünyesinde polimerizasyon esnasında meydana gelen boyutsal değişiklikler nedeni ile:

Akrilik reçineler;

- Polimerizasyon esnasında hamur kıvamdan sert kıvama geçerlerken,
- Kaynatma işlemi bitip muflalar soğurken kontrakte olurlar.

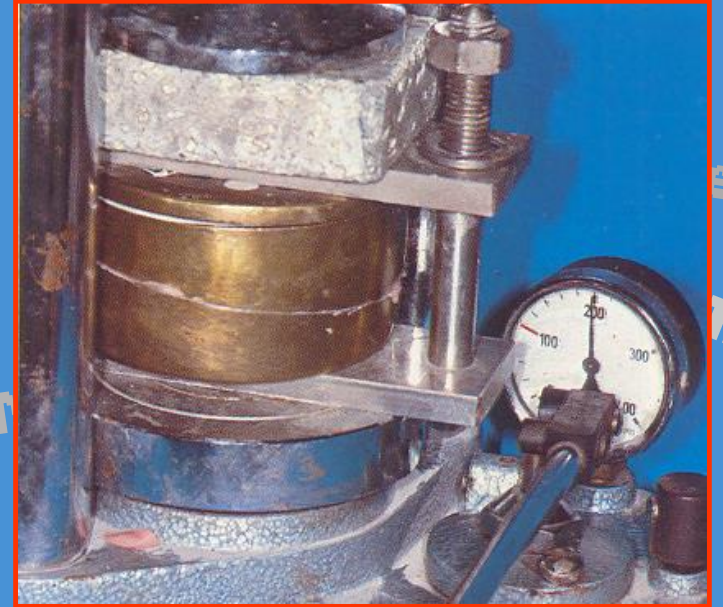
Bu durum:

- Kaide plağının deforme olmasına
- Yapay dişlerin konumlarının değişmesine
- Karşılıklı diş ilişkilerinin bozulmasına neden olur.

Akrilik reçinelerde ortaya çıkan boyutsal değışikliği minumuma indirmek için laboratuvar tekniğinde bazı klasik önlemler almak gerekir.

Bunlar:

- Muflalar madeni kenarları birbirleriyle temas edecek şekilde kapatılmalıdır.
- Yaylı biritler kullanılmalıdır.
- Düşük ısıda uzun süreli polimerizasyon tekniği tercih edilmelidir.
- Muflalar suyun içinde yavaş yavaş soğumaya bırakılmalıdır.

Akrilik reçinelerin boyutsal değişimleri ile ilgili diğer bir konu, polimerizasyon tamamlandıktan sonra protezlerin açıkta kalmasıdır. Laboratuvarıda bitirilen protezlerin, hasta ağzına uygulanacağı zamana kadar su dolu bir kap içinde korunması gerekir.

Akriliklerin bünyesinde ortaya çıkan boyutsal değişiklikler nedeni ile bozulan diş ilişkilerini düzeltmek için **aşındırma** yapılmalıdır.

2- Doku reziliensi nedeni ile:

Doku reziliensinin neden olduğu uyumsuzluğu giderebilmek için **aşındırma** yapılmalıdır.

Aşındırma işleminin yapılmaması sonucu:

- Prematür tüberkül temaslarının varlığı, fonksiyonel kuvvetlerin alveol kretleri boyunca eşit ve dengeli bir biçimde dağılımını önler. Bu durum yumuşak doku irritasyonlarına ve kretlerde aşırı rezorpsiyonlara yol açar.
- Çenelerin yana hareketlerindeki tüberkül çatışmaları protezlerin stabilitesini bozar. Balanslı bir oklüzyon ve artikülasyon elde edebilmek mümkün olmaz.
- Önceden saptanan ve o hasta için özel olan dikey boyut artmış olur.

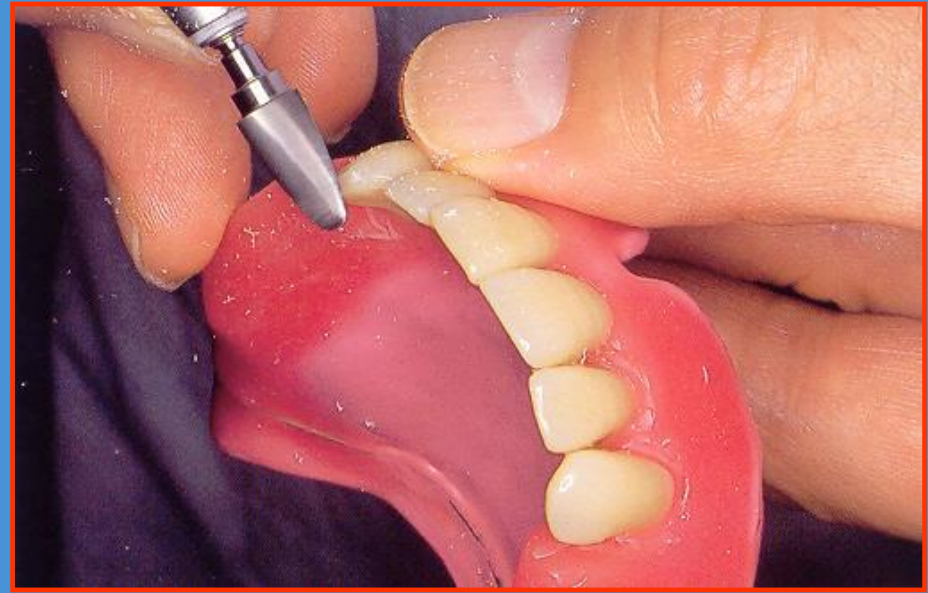
Karşılıklı diş ilişkilerinin düzeltilme zamanları:

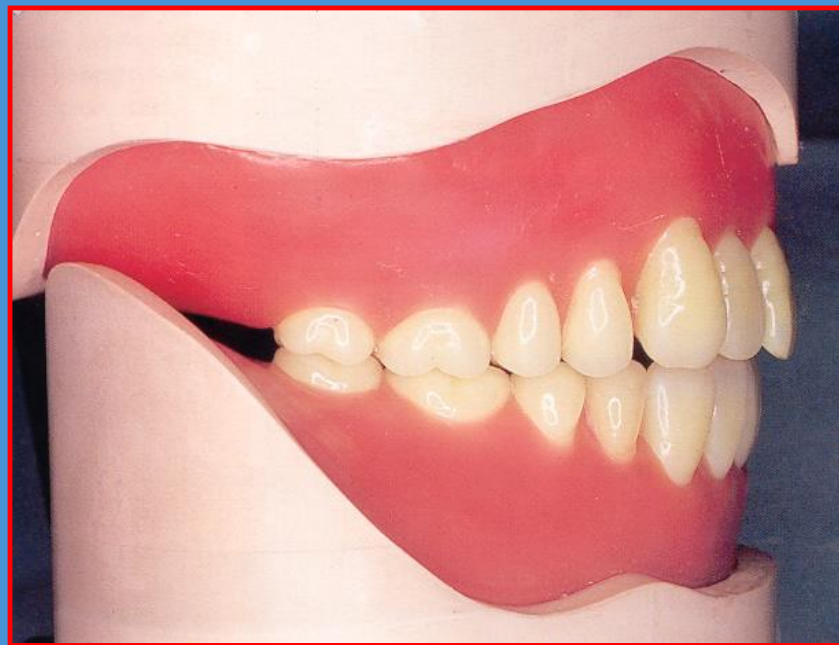
Karşılıklı diş ilişkilerinin düzeltilme zamanları protez yapımının çeşitli evrelerinde uygulanması gereken bir işlemler dizisidir. Bu düzenleme işlemleri laboratuvarda veya klinikte olabilir.

I. Diş dizimi esnasında yapılan düzeltmeler:

Bu aşamada karşılıklı ilişkilerin düzeltilmesi için tam olarak aşındırma işleminden söz etmek çok doğru değildir. Çünkü diş dizimi esnasında tüberkül eğimleri değiştirilerek düzeltme yapmak mümkündür. Bunun için hafifçe dişleri eğimlendirmek yeterlidir. Genel olarak dişlerin eksenleri ve birbirleri ile olan ilişkileri dizime yansıtılabilmiş ise buna da gerek kalmaz.

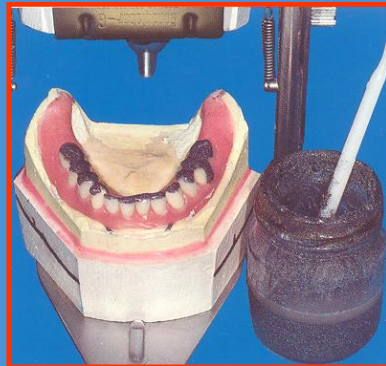
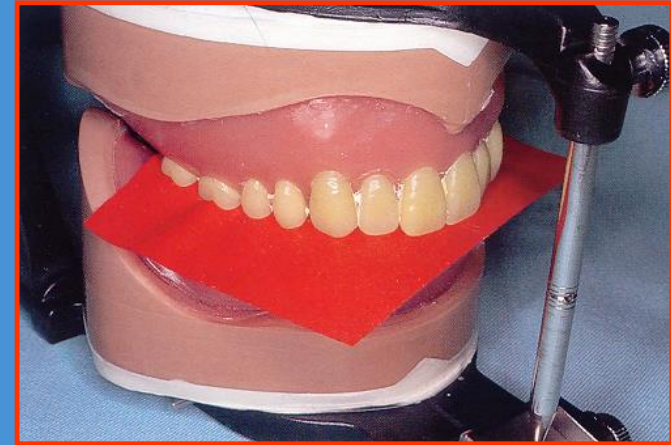
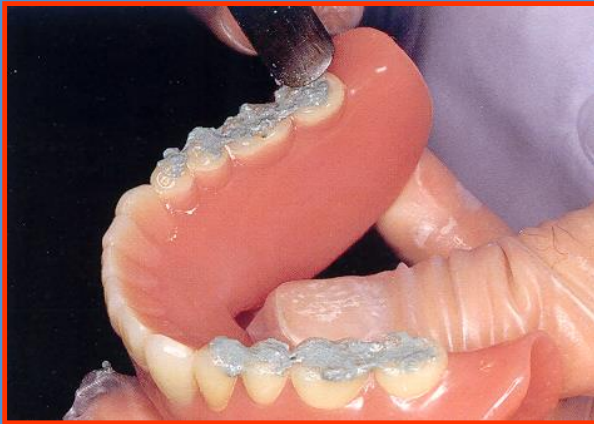

II. Polimerizasyon sonrası artikülatörde yapılan düzeltmeler:

Akrilik reçinelerde **polimerizasyon esnasındaki boyutsal değişiklikler** nedeni ile ortaya çıkan hataları düzeltmek amacı ile yapılan aşındırma işlemleridir.

Prematür temasların kayıt edilmesinde ince aşındırıcı macunlar veya daha pratik olarak aşındırma kağıtları kullanılabilir.

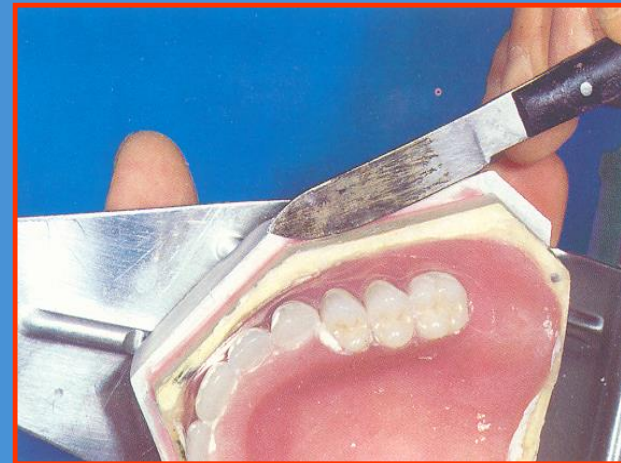
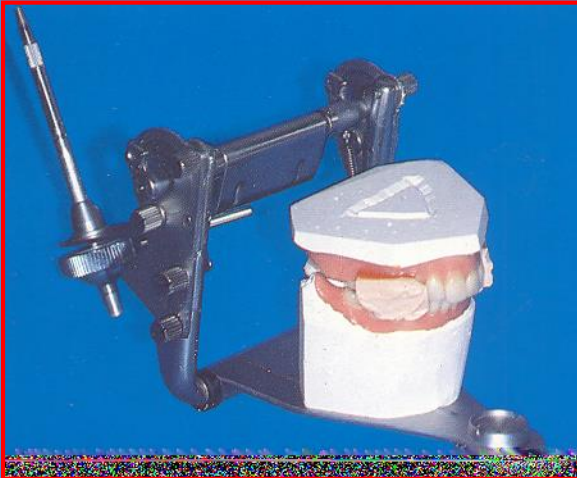
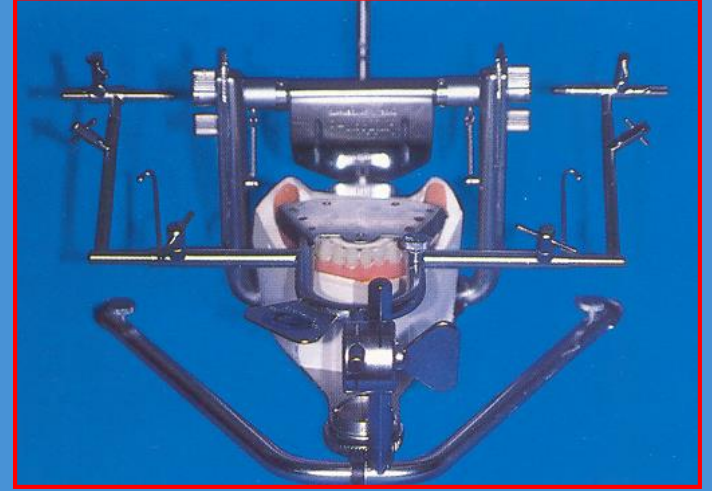
Aşındırma işlemini sırasıyla üç aşamada gerçekleştirmek kolaylık sağlar.

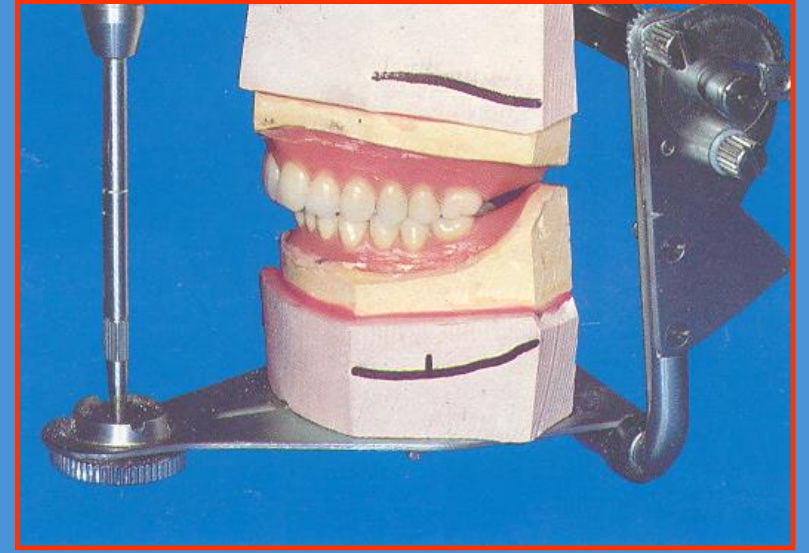
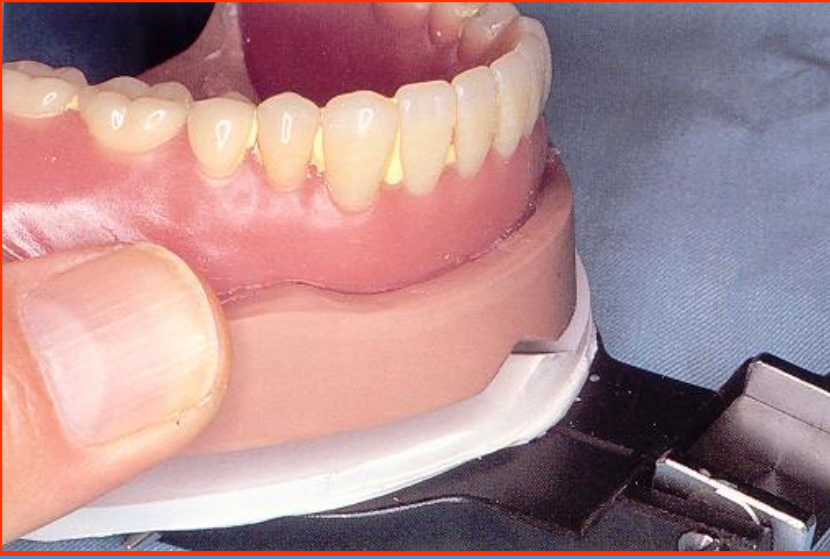
Bunlar:

- 1- Sentrik oklüzyonun düzeltilmesi
- 2- Lateral oklüzyonun düzeltilmesi
 - a)- Çalışan taraf
 - b)- Dengeleyen taraf
- 3- Protrusiv oklüzyonun düzeltilmesi

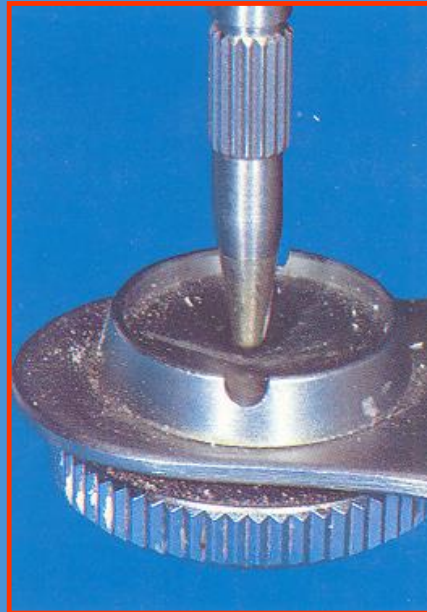
1- Sentrik oklüzyonun düzeltilmesi

Polimerizasyon işlemi tamamlanan protezler ana modelleri ile mufladan uzaklaştırılır ve hastaya özel kayıtların bulunduğu artikülatöre transfer edilir.

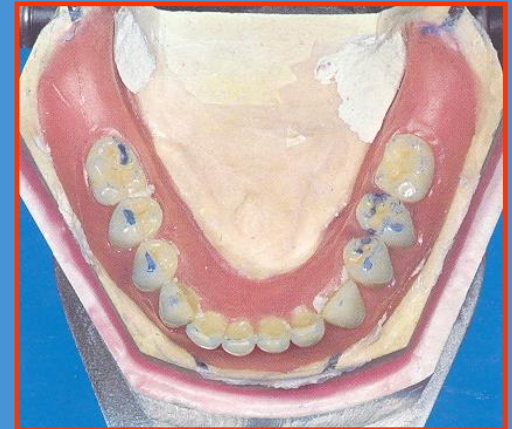
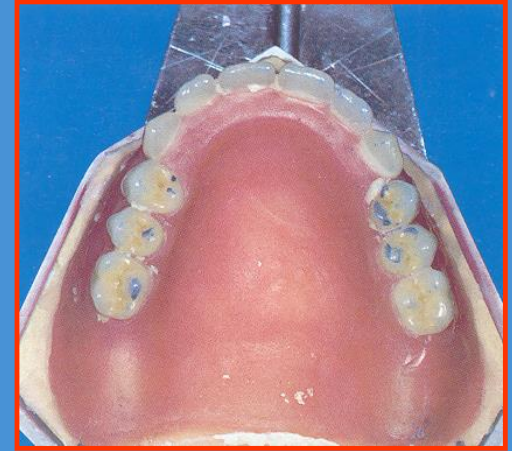
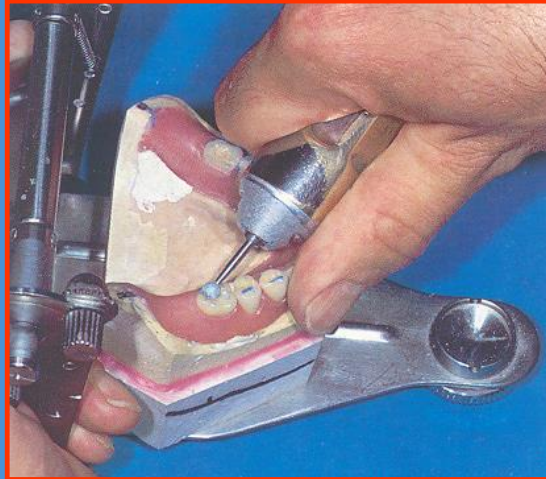
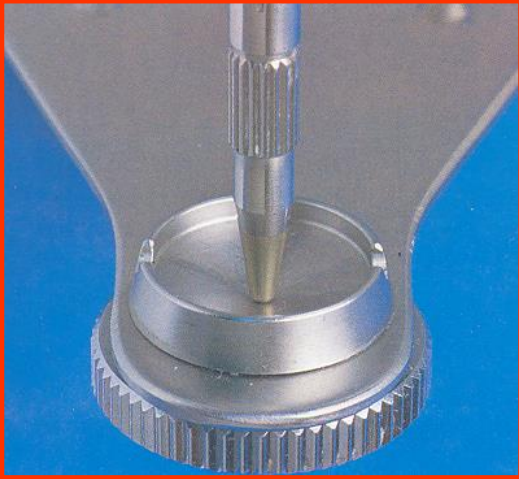

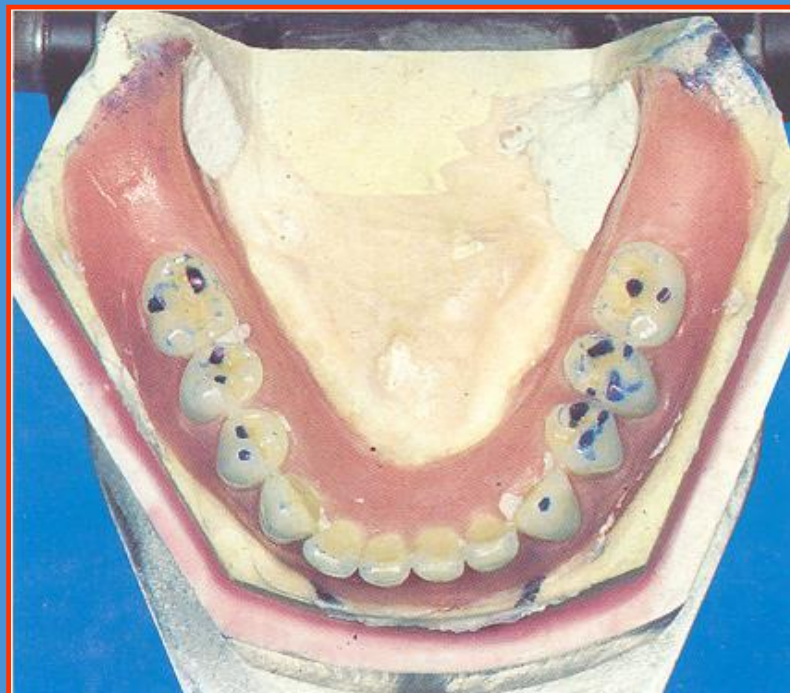
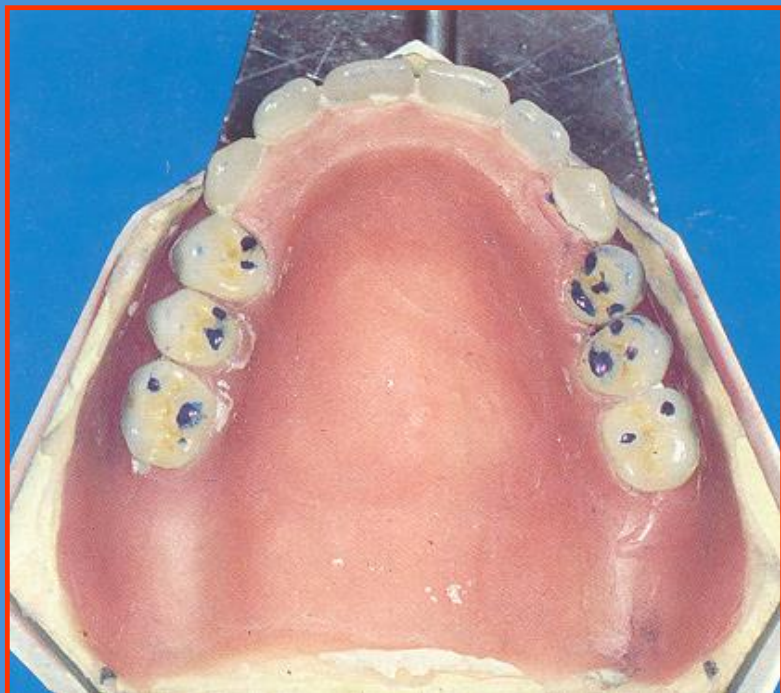

Kesici çubuğun kesici tabladan yükselmiş olduğu görülecektir.

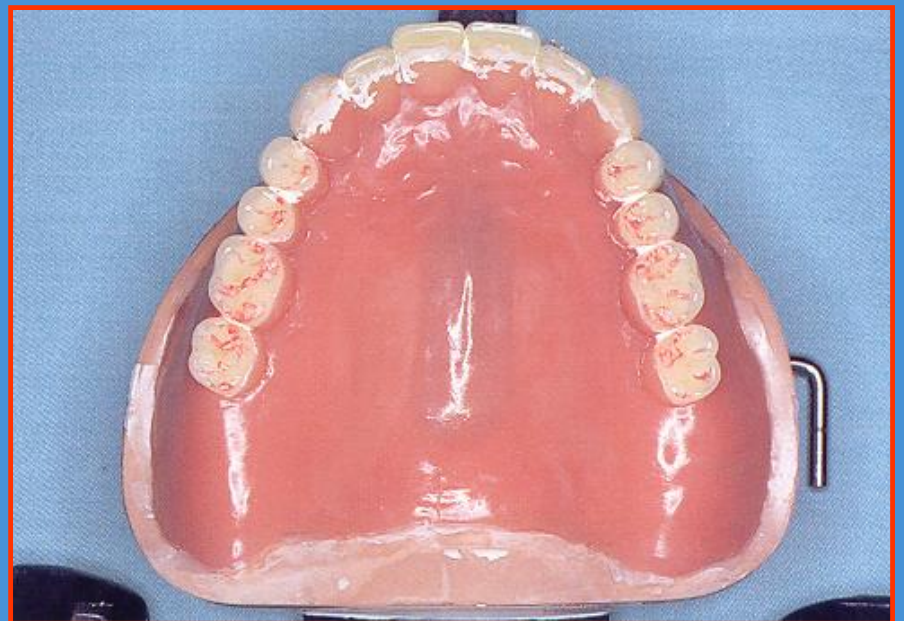
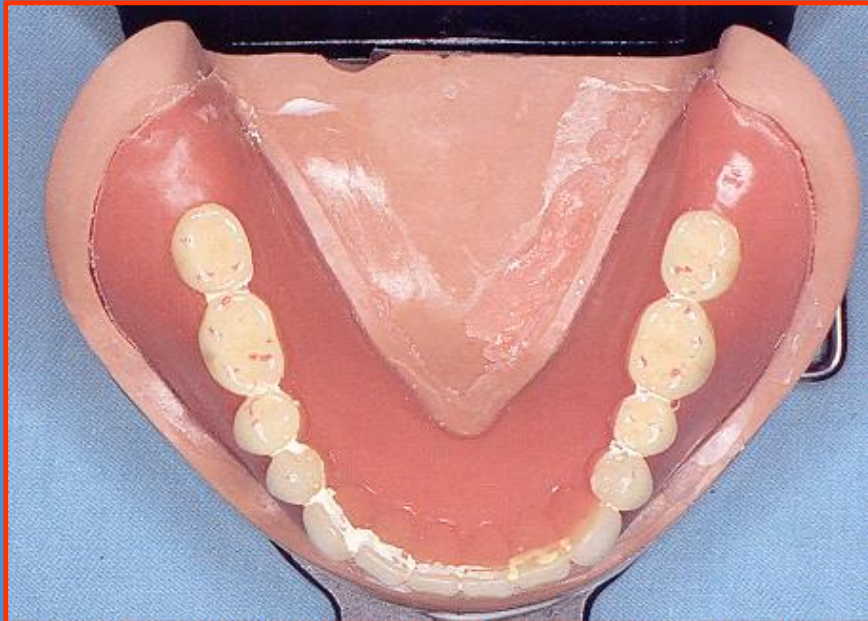
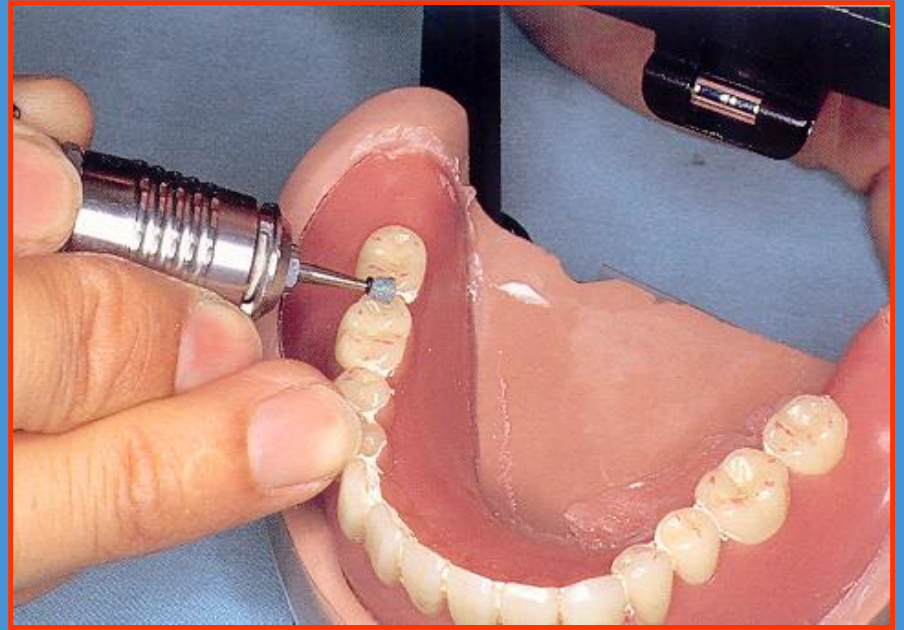
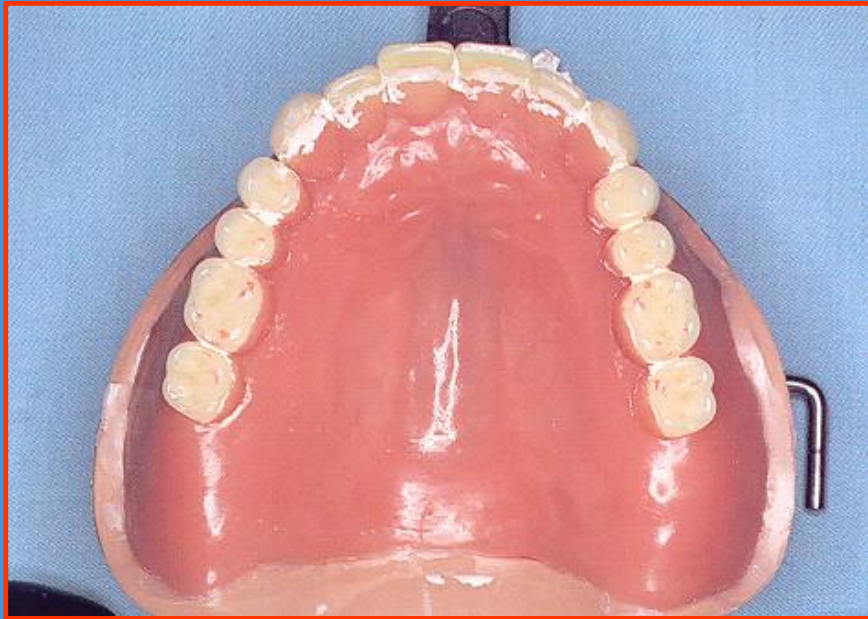

Aşındırma işlemine önce kesici çubuğun tekrar kesici tablaya değmesini temin edinceye kadar **tüberküllere dokunmaksızın fossaların aşındırılması** işlemi ile başlanır. **Gerekliyorsa triangular fossalardan ve marginal kenarlardan** da bir miktar aşındırma yapılabilir. Böylece alt ve üst dişlerin sentrik oklüzyonda teması sağlanmış olur.

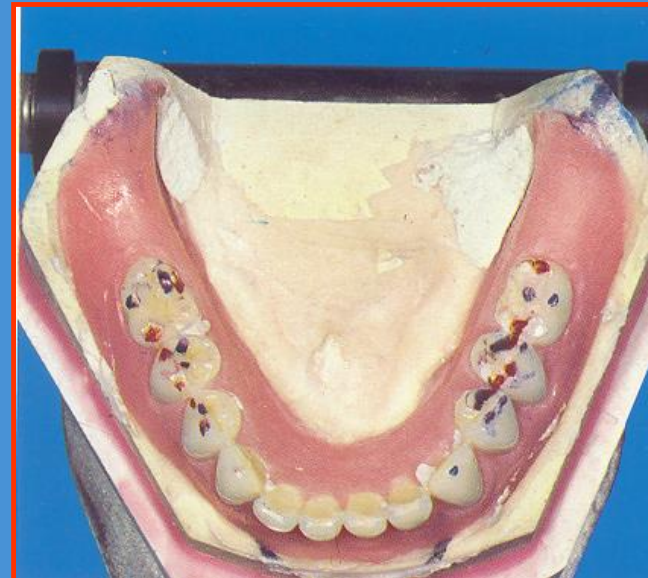
Daha sonra sentrik oklüzyon sentrik ilişkiye uygun hale getirilmeye çalışılır. (Anterior sleid) Bunun için "MUDL" kuralı uygulanır. (Üst dişlerin mesial, alt dişlerin distal tüberkül eğimleri aşındırılır.)

2- Lateral oklüzyonun düzeltilmesi:

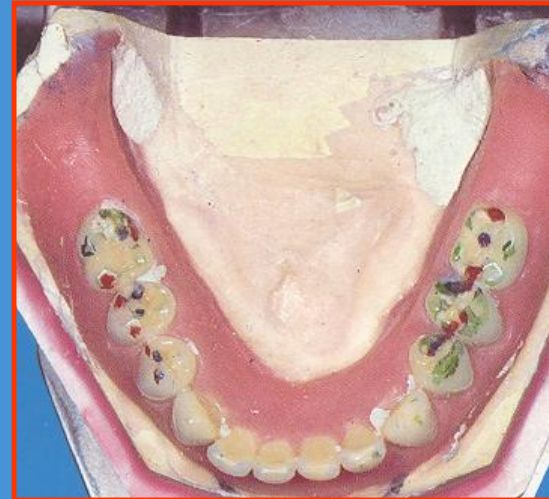
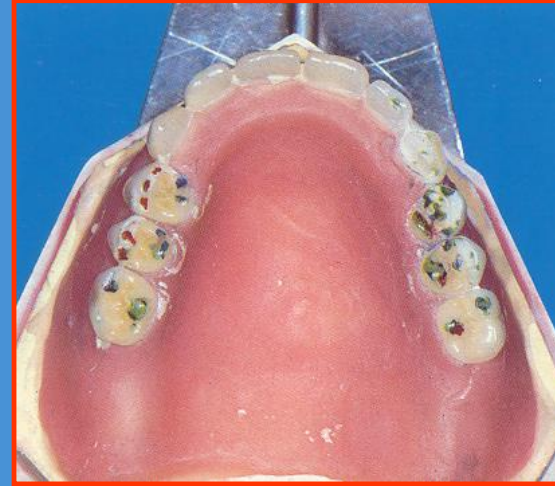
a)- Çalışan taraf

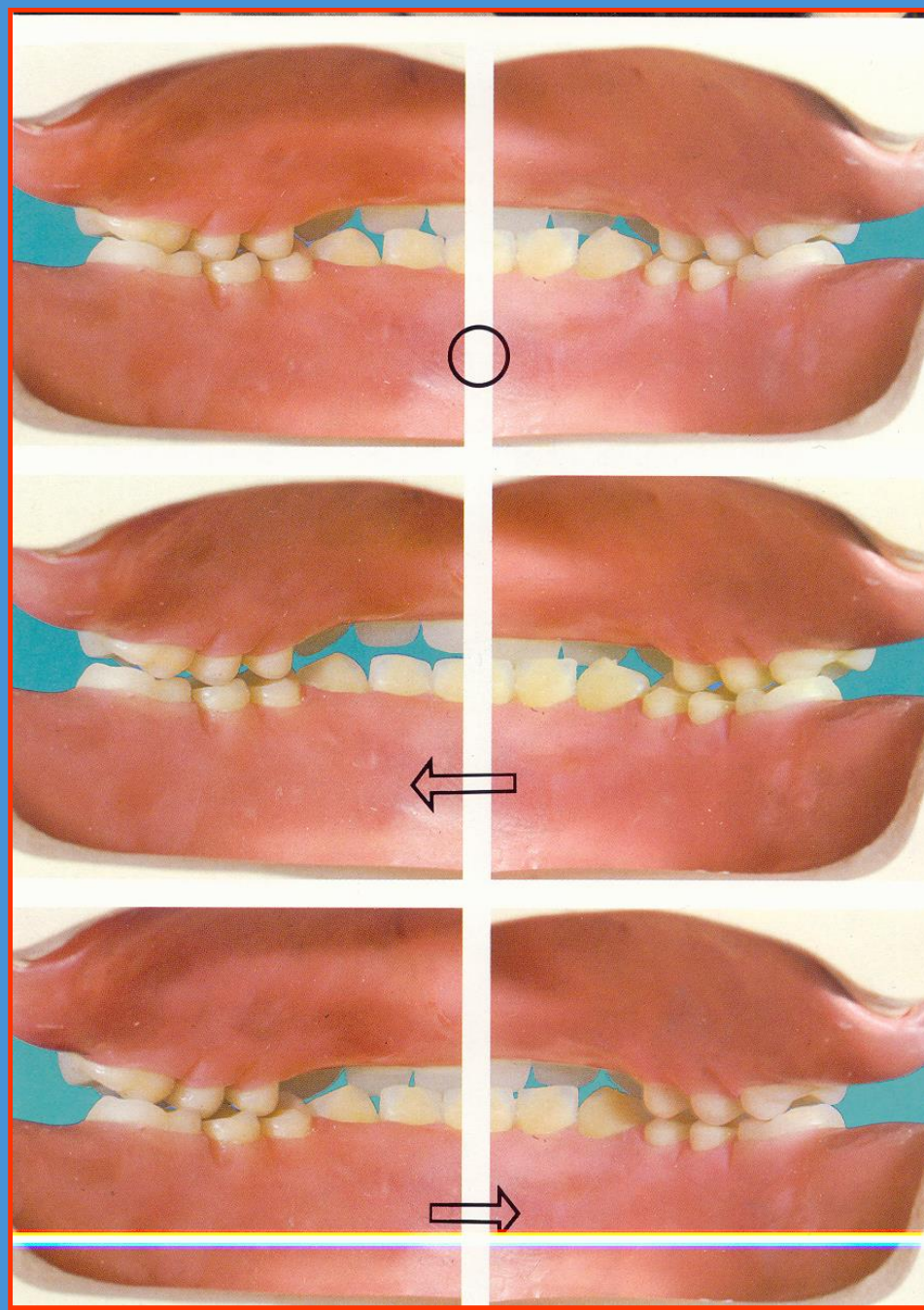
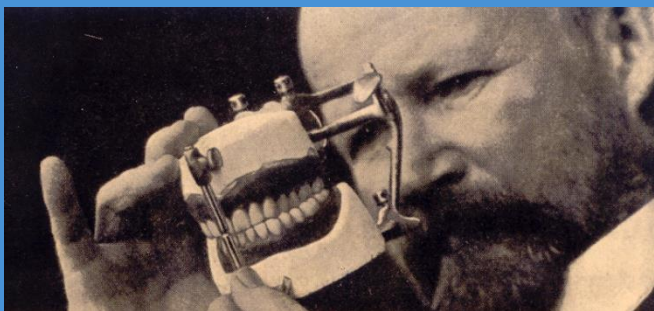
b)- Dengeleyen taraf

a) Çalışan taraf: "**BULL**" kuralı uygulanır. (Üst dişlerin bukkal, alt dişlerin lingual tüberkül eğimleri aşındırılır.)

b) Dengeleyen taraf: "**LUBL**" kuralı uygulanır. (Üst dişlerin lingual, alt dişlerin bukkal tüberkül eğimleri aşındırılır.)

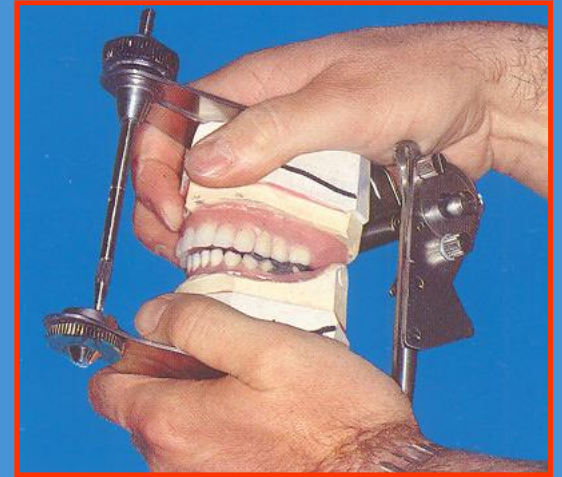
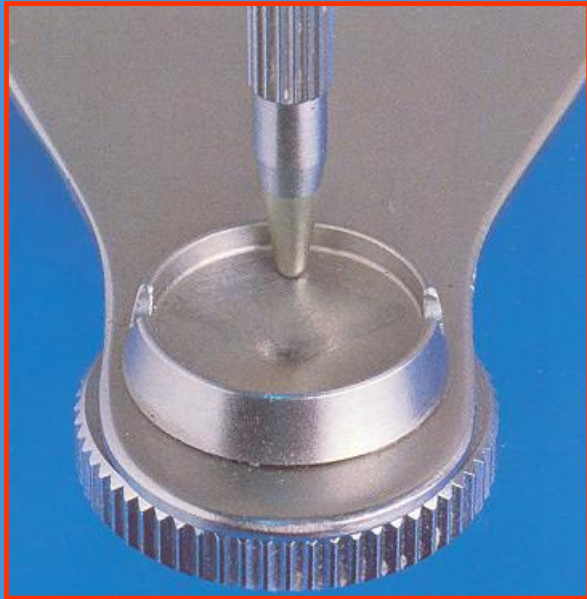

3)- Protrusiv oklüzyonun düzeltilmesi:

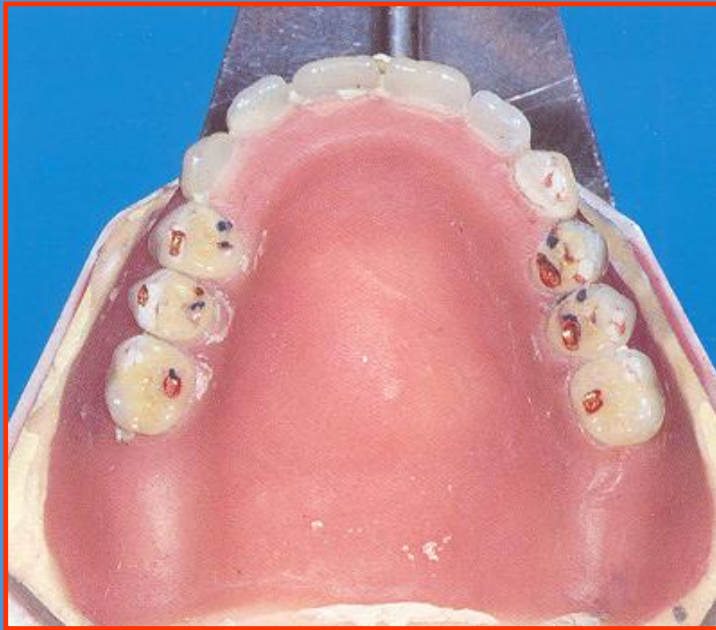
a)- Kesici dişlerde prematür temas olması ve azı dişlerinde protrusiv balansı temin edecek temasların olmaması:

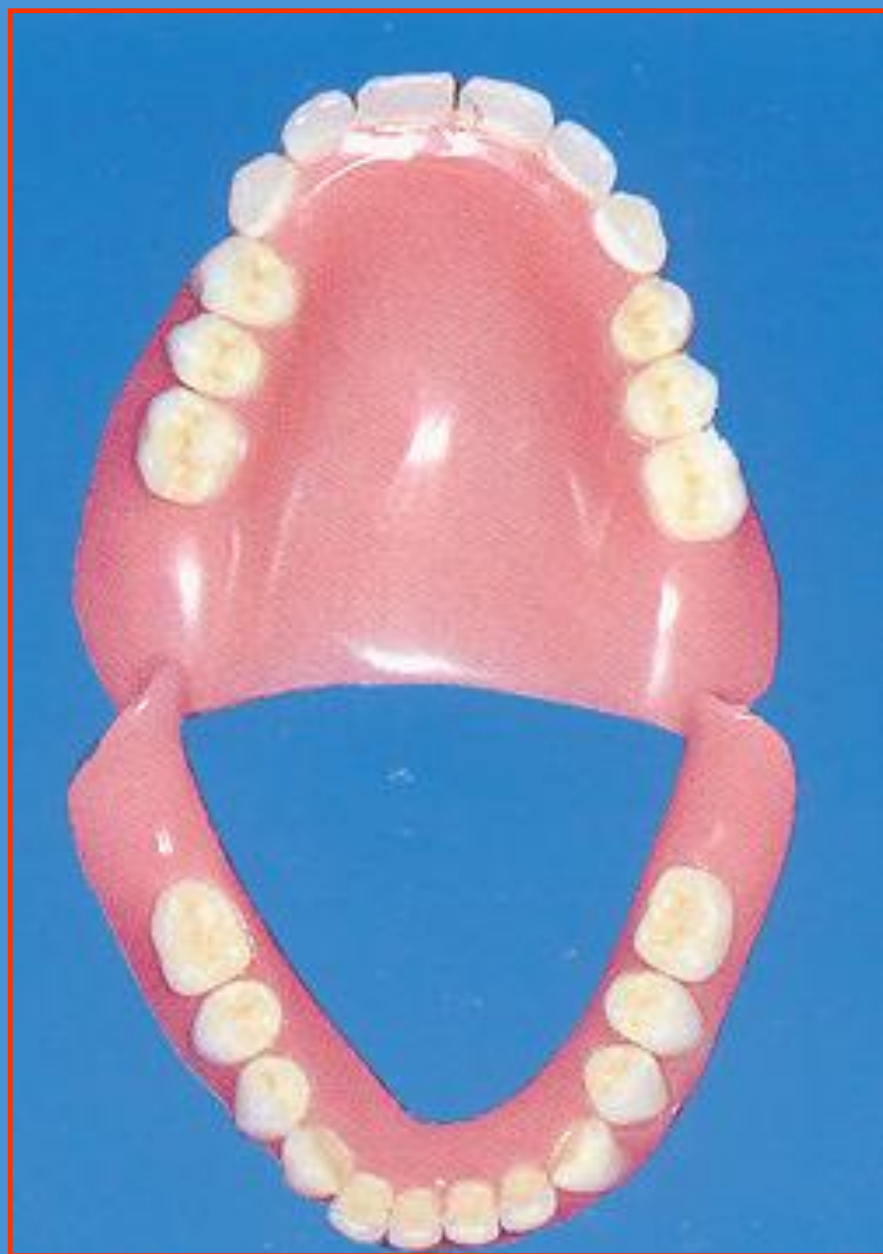
Üst kesici dişlerin palatinal eğimleri aşındırılır. Alt dişlerin boylarını kısaltmamak ve estetiği bozmamak önemlidir.

b) Azı dişlerinde prematür temas olması ve kesici dişlerin birbirine temas etmemesi:

"DUML" kuralı uygulanır. (Üst dişlerin distal alt dişlerin mesial tüberküllerinden aşındırma yapılır.) Bu işlem anteriorda kaymayı da sağlayacaktır.

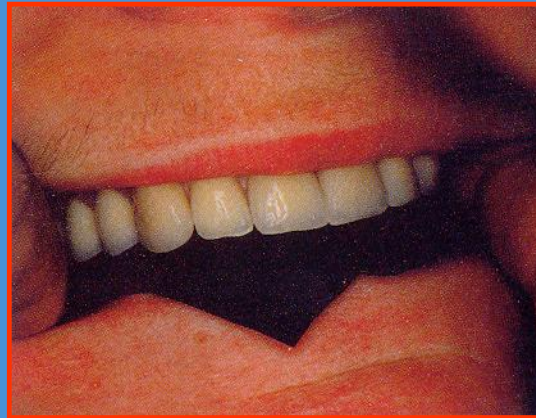
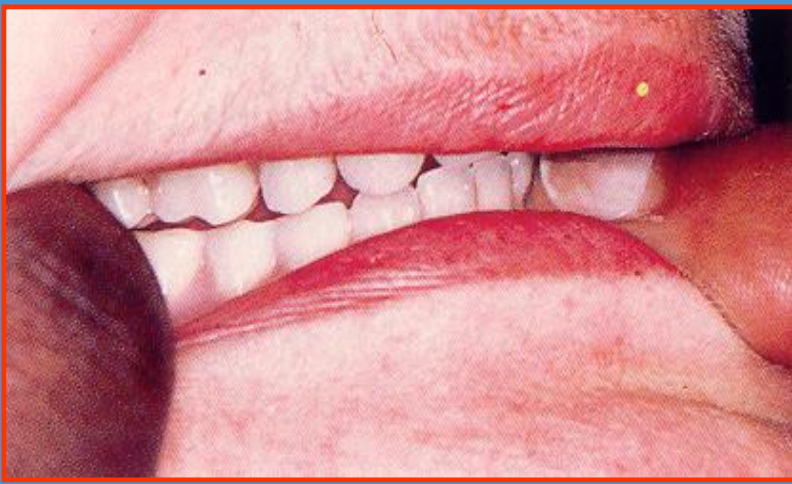

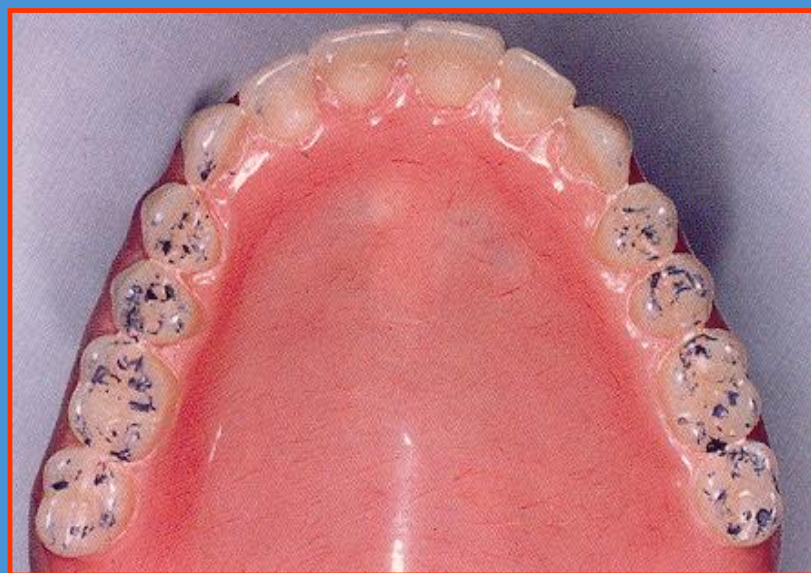
III. Hasta ağızında yapılan düzeltmeler

Doku reziliensi nedeni ile ortaya çıkan uyumsuzluklar aynı aşındırma aşamaları tekrarlanarak ortadan kaldırılır.

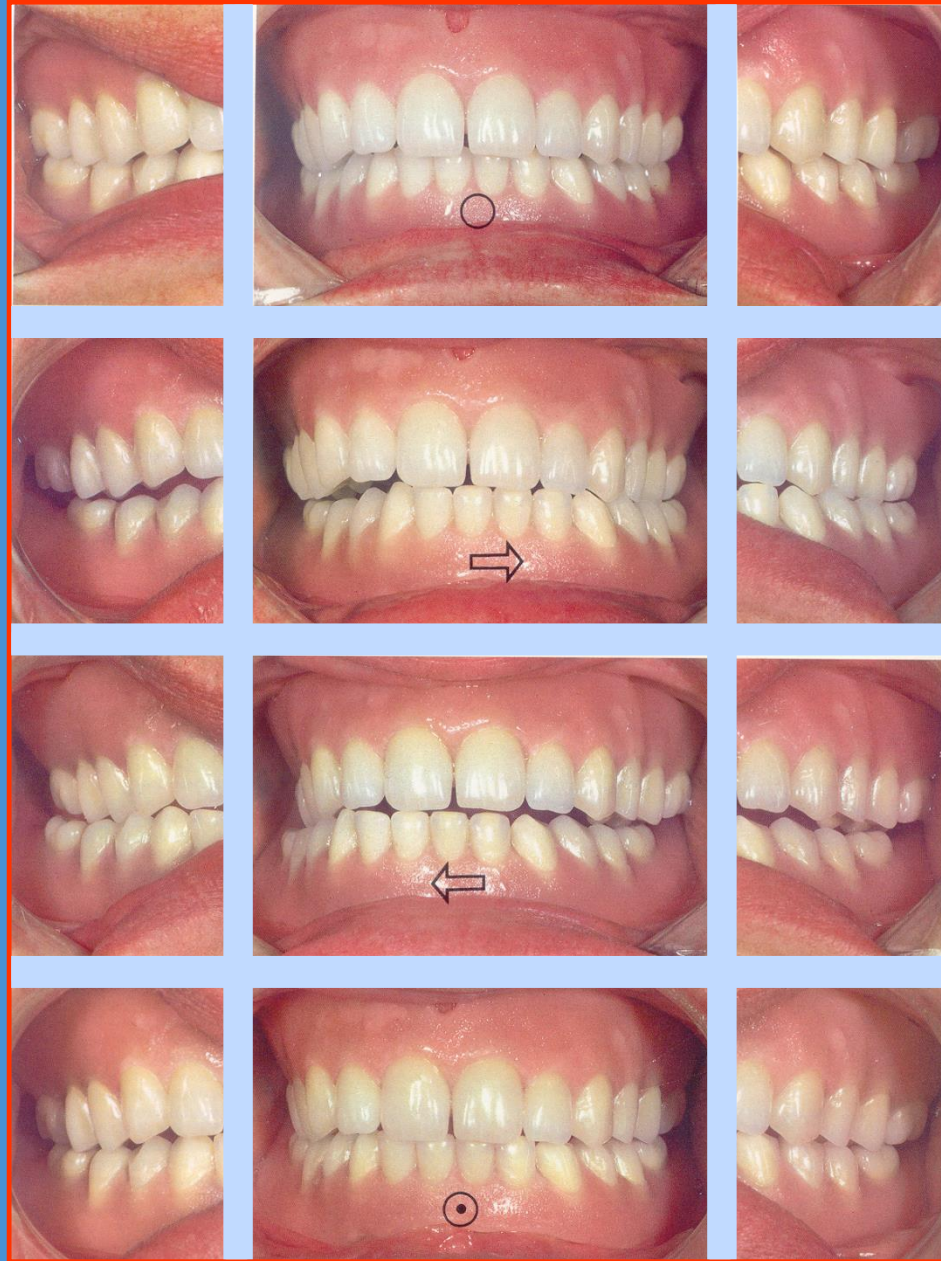
1- Sentrik oklüzyonun düzeltilmesi

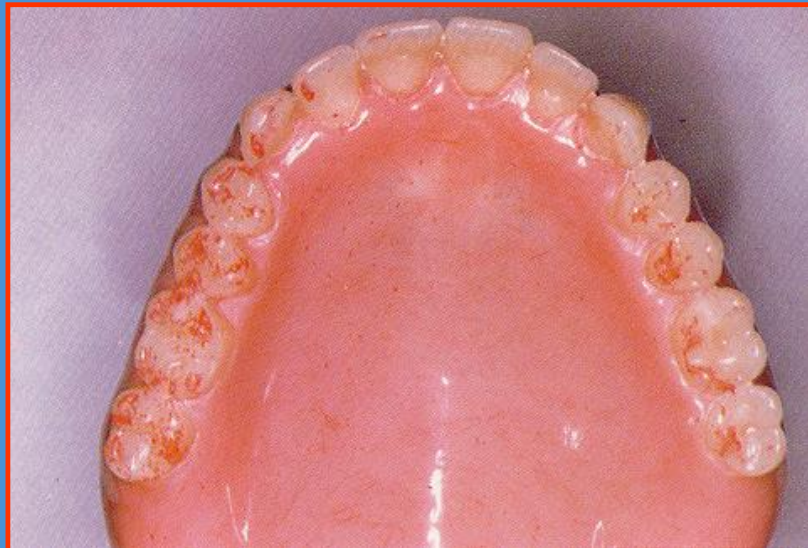
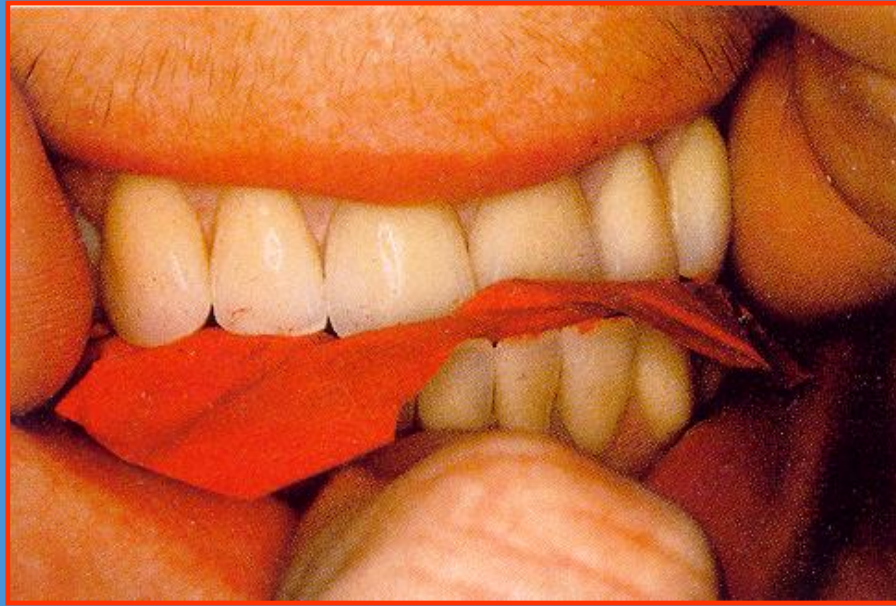

2- Lateral oklüzyonun düzeltilmesi

3- Protrusiv oklüzyonun düzeltilmesi

IV. Protezlerin kullanımı süresince belirli periyotlarda yapılan düzeltmeler:

Amaç, alveolar kemikte zamanla meydana gelebilecek rezorpsiyonlar nedeni ile bozulan karşılıklı diş ilişkilerinin yeniden düzenlenmesidir. Bu işlem belirli aralıklarla, çenelerden yeniden kayıtlar alınarak artikülatör üzerinde yapılabileceği gibi, direkt olarak hasta ağızında da gerçekleştirilebilir.

